

Sprawozdanie z działalności Komisji Księgi Stadnej koni rasy śląskiej w latach 2018-2019

Skład Komisji

Komisja Księgi Stadnej Koni rasy śląskiej została powołana w 2018 roku i po ukonstytuowaniu pracowała w składzie: Janusz Lawin (przewodniczący), Beata Kapica, Katarzyna Komandera, Paulina Peckiel, Paweł Mazurek, Grzegorz Świątek, Maciej Wyszomirski

Omówienie sytuacji w rasie śląskiej

Komisja spotykała się wielokrotnie – zarówno na zebraniach w pełnym składzie, jak też przy okazji prób dzielności klaczy i ogierów, czempionatu młodzieżowego i wielu wystaw hodowlanych.

Liczba klaczy hodowlanych od roku 2018 wykazuje lekką tendencję wzrostową. Dotyczy to także klaczy objętych programem ochrony przy średniej liczbie klaczy w stadzie 3,6 sztuk.

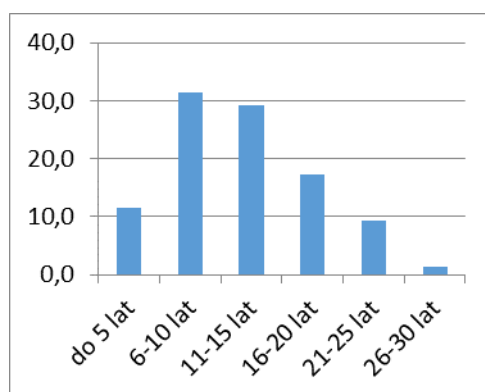
W roku 2018 przeprowadzono dwie próby dzielności klaczy po stacjonarnym 60-dniowym treningu w Książu i Klikowej, w których uczestniczyły 33 klacze.

Analogicznie, w roku 2019 przeprowadzono dwie próby dzielności klaczy w Książu i jedną w Klikowej, w których uczestniczyły 44 klacze. W roku 2020 przeprowadzono niestety tylko jedną próbę w Klikowej, w której uczestniczyło 17 klaczy. Książ ze względów organizacyjnych nie był w stanie przeprowadzić treningu i próby dzielności klaczy.

Jeżeli chodzi o ogiery czynne w hodowli koni rasy śląskiej, to ich stan utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi około 230 sztuk. Cała męska populacja bazuje na 8 rodach męskich.

Tabela 1. Rejestr ogierów śląskich wg rodów i wieku 2019

wiek	roczniki	CO	ED	EI	EL	EN	EV	GA	GI	RO	RU	XX	SUMA	%
do 5 lat	2015-2019	3	6	2		1	3	2	4	1	7	4	27	11,4
6-10 lat	2010-2014	8	27	4		13	10	16	15		6	2	74	31,4
11-15 lat	2005-2009	7	21	1		14	6	20	10	1	4	6	69	29,2
16-20 lat	2000-2004	4	16		1	12	3	15	3		2	1	41	17,4
21-25 lat	1995-1999		12	1		8	3	4	2		4		22	9,3
26-30 lat	1990-1994	1	1			1			1				3	1,3
31 lat i więcej	1985-1989		0										0	0,0
	ilość	23	83	8	1	49	25	57	35	2	23	13	236	100,0

Co roku organizowana jest ogólnopolska kwalifikacja ogierów rasy śląskiej do 60-dniowego treningu stacjonarnego. I tak w roku 2018 w próbie dzielności uczestniczyły 24 ogiery, z których prawo wpisu do księgi uzyskały 22. W roku 2019 w treningu brało udział 30 ogierów, a prawo wpisu uzyskało 27.

Kwalifikacja do ZT trwa dwa dni. Jest ona bardzo wnikliwa, w efekcie czego do treningu kwalifikuje się ok. 45% ogierów zgłoszonych do kwalifikacji.

Oprócz ww. ogierów, Komisja uznała 2 ogiery śląskie po alternatywnych próbach dzielności.

Chcąc zachować odrębność rasy, Komisja monitoruje indeks kośćistości. Średni indeks za lata 2013 – 2019 wynosi 14,24 i wyróżnia rasę śląską wśród ras koni szlachejnych.

Tabela 2. Indeks kośćistości ogierów śląskich w ZT w latach 2013 – 2019

2013-2019	liczba ogierów przedstawionych	min. Indeks	max. Indeks	średni indeks	liczba ogierów zakwalifikowanych	min. Indeks	max. Indeks	średni indeks	% zakwalifikowanych
2013	39	12,96	15,06	14,18	24	13,41	15,06	14,23	61,5
2014	36	12,28	14,97	13,91	20	13,31	14,85	14,01	55,6
2015	41	12,87	14,67	14,05	24	13,61	14,67	14,15	58,5
2016	47	13,41	15,00	14,18	28	13,41	15,00	14,15	59,6
2017	60	13,72	15,48	14,49	31	13,77	15,27	14,52	51,7
2018	58	13,41	15,53	14,34	27	13,50	15,06	14,33	46,6
2019	68	13,10	15,36	14,13	32	13,33	15,36	14,20	47,1
RAZEM	349	12,28	15,53	14,21	186	13,31	15,36	14,24	53,3

Komisja Księgi pracowała nad dostosowaniem programu hodowli koni rasy śląskiej do wymagań Komisji Rolnej UE, jak również podmiotów kontrolujących polską hodowlę, działających przy MRiRW.

Wśród przepisów praktycznych obowiązujących od kwietnia 2020 wymienić należy zmianę zasad nadawania imion źrebiętom. Przy wystawianiu dokumentu identyfikacyjnego konia przyjmuje się zasadę, że pierwsza litera nazwy źrebięcia-kłaczki jest taka sama, jak pierwsza litera nazwy matki, zaś pierwsza litera nazwy źrebięcia-ogierka jest taka sama jak pierwsza litera nazwy ojca. Nazwy koni rasy śląskiej są dwuczłonowe. Drugi człon nazwy, będący określeniem przynależności źrebięcia do linii męskiej, podawany jest w nawiasie.

Sprecyzowano także zapis dotyczący przeprowadzenia próby polowej i stacjonarnej klaczy i ogierów rasy śląskiej. Podczas kwalifikacji w zaprzęgu oraz próby dzielności obowiązuje wędzidło o łagodnym działaniu. W wątpliwych przypadkach Komisja Oceny ma prawo nakazać wymianę wędzidła. W wątpliwych przypadkach Komisja Oceny ma prawo nakazać wymianę pojazdu.

Najważniejsze działania

- Ze spraw organizacyjnych dotyczących rasy koni śląskich należy wymienić odwołanie ogólnopolskiego czempionatu młodzieżowego w 2019 ze względu na zagrożenie chorobą *arteritis*, oraz rezygnację z organizacji treningu i próby dzielności klaczy w 2020 roku w Książu.
- Zła sytuacja kadrowa w SO Książ stawia pod znakiem zapytania organizację treningu i prób dzielności ogierów w 2020 roku.
- Po kilkunastu latach pracy ze stanowiska Kierownika ZT w Książu zrezygnował Pan Czesław Konieczny.
- Program hodowli koni rasy śląskiej zawiera możliwość przeprowadzenia próby polowej, podobnie jak ma to miejsce w rasach wierzchowych koni półkrwi.
- Komisja Księgi Stadnej dokonała analizy arkuszy oceny liniowej, które od lat tworzone są podczas kwalifikacji ogierów do ZT.
- W sprawach kadrowych należy wymienić zmianę Kierownika ZT w Klikowej. Pana Josefa Matlona ze Słowacji zastąpił Pan Krzysztof Rębowski – wieloletni pracownik SK Pępowo, doświadczony zawodnik i trener w dyscyplinie zaprzęgów.
- Od 2019 roku obcym powożącym jest Pani Katarzyna Kuryś – reprezentantka Polski w singlach, która zastąpiła Panią Alicję Chodkiewicz.

- W kwietniu 2019 roku trzy osoby po zdanych egzaminie uzyskały uprawnienia do wpisu koni rasy śląskiej do ksiąg stadnych. Są to: Pani Paulina Liwińska – Warszawa, Lidia Perek – Poznań, Zenon Podstawski – Kraków.
- Komisja Księgi stadnej zdecydowała, że od 2020 roku asystentami Komisji na kwalifikacjach klaczy i ogierów oraz na krajowym czempionacie młodzieży będą pracownicy związków wojewódzkich: Katarzyna Komandera – Katowice, Wanda Szechłyńska – Wrocław i Jacek Bondaruk – Zielona Góra.

W omawianym okresie 2018 – 2019 sytuację w hodowli i możliwości sprzedaży koni rasy śląskiej Komisja Księgi Stadnej uważa za dobrą.

Konie śląskie cieszą się dużą popularnością wśród amatorów i zawodników w sporcie zaprzęgowym.

Wielkim sukcesem polskiej hodowli było zdobycie w 2018 tytułu Mistrza Świata w zaprzęgach jednokonnym przez ogiera Sonet z powożącym Bartłomiejem Kwiatkiem.

Janusz Lawin
Przewodniczący Komisji Księgi Stadnej koni rasy śląskiej